

Полтавський державний педагогічний університет
імені В.Г. Короленка

Кафедра соціальної і корекційної педагогіки

Програма
державного екзамену
для студентів V курсу вищих навчальних закладів
стаціонарного і заочного відділень
спеціальності 7.01.01.06 “Дефектологія. Логопедія”

Полтава — 2007

УДК 376. 215. 376. 36 (072.2)

Програма державного екзамену для студентів V курсу вищих навчальних закладів стаціонарного і заочного відділень спеціальності 7.01.01.06 “Дефектологія. Логопедія”

/Автори-укладачі: В.І. Березан, Н.Г. Пахомова, Л.О. Федорович, М.К.Шеремет, — Полтава: ПДПУ імені В.Г. Короленка., 2007. — 24 с.

Програма державного екзамену ”Дефектологія. Логопедія” для студентів V курсу стаціонарної й заочної форми навчання зі спеціальності 7.01.01.06 “Дефектологія. Логопедія” психолого-педагогічного факультету містить пояснювальну записку, основний зміст, освітньо-кваліфікаційні вимоги до спеціалістів, питання до екзамену, критерії оцінювання знань, рекомендовану літературу, список джерел якими можна користуватися на державному екзамені та зміст.

Рецензенти:

Хомич Л.О. — доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної і корекційної педагогіки Полтавського державного педагогічного університету імені В.Г. Короленка.

Шептун О.Н. — методист дошкільного виховання Полтавського міського методичного кабінету.

Затверджено кафедрою соціальної педагогіки і педагогіки початкового навчання протокол № 11 від 7 лютого 2006 р.

Рекомендовано до друку рішенням ученої ради Полтавського державного педагогічного університету імені В.Г. Короленка (протокол №7 від 27.02.2006р.)

Пояснювальна записка

У фаховій підготовці студентів за спеціальністю 7.01.01.06 “Дефектологія. Логопедія” серед нормативних навчальних дисциплін значне місце відводиться циклу фундаментальних та професійно-орієнтованих дисциплін, що охоплюють загальні науково-теоретичні та історико-педагогічні положення дефектології й логопедії, відомості про основні види і форми мовленнєвих порушень, їх механізми, структуру і характерні прояви, методи й прийоми виявлення та корекції, особливості організації корекційної допомоги дитячому і дорослому населенню та їх профілактику. Специфіка підготовки студентів полягала у синтезі медико-біологічних і психолого-педагогічних знань про різні відхилення у загальному психофізичному розвитку дітей, а також мови й мовлення.

Основна мета програми — систематизований виклад основних науково-теоретичних понять і практичних умінь студентів за освітньо-кваліфікаційним рівнем „Спеціаліст”, необхідних для педагогічної діяльності з дітьми дошкільного і шкільного віку з особливими освітніми потребами.

Методологічною основою циклу професійно-орієнтованих дисциплін за спеціальністю є фундаментальні роботи вітчизняних науковців, перш за все Л.С. Виготського, Д.Б. Ельконіна, А.Н. Леонтьєва, М.Е. Хватцева дослідження зарубіжних вчених, а також досягнення психолого-педагогічних, медико-біологічних й лінгвістичних наук, що забезпечують науково-теоретичні основи цілісної системи світоглядних педагогічних поглядів, уявлення про основи професійної діяльності, індивідуальні якості спеціаліста та напрями і зміст корекційно-педагогічної діяльності з дітьми дошкільного і шкільного віку з особливими освітніми потребами, підлітками та дорослими, практичні навички і професійні уміння попередження, виявлення й усунення лексико-граматичного і фонетико-фонематичного недорозвитку мовлення у осіб з порушеннями мовлення засобами спеціального навчання і виховання.

Враховуючи особливо важливе значення особистісного становленні дітей з особливими освітніми потребами, педагог, зокрема дефектолог, логопед, повинен уміти кваліфіковано допомогти дітям різного віку у дошкільних освітніх й спеціальних закладах, логопедичних пунктах загальноосвітніх шкіл, у поліклініках і стаціонарних відділеннях системи охорони здоров'я та закладах корекційно-реабілітаційного спрямування.

В структурі програми виділено три розділи:

I розділ – загальні питання спеціальної педагогіки;

II розділ – теоретичні основи логопедії;

III розділ – основи окремих вибіркових навчальних дисциплін за спеціальністю.

Доцільним є поєднання в програмі екзамену знань спеціальної педагогіки, логопедії й інших дисциплін забезпечуючих формування професійної компетентності логопедів.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

ЧАСТИНА I. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

Актуальність курсу: Світовою й вітчизняною тенденцією сучасного життя є зростання кількості дітей з порушеннями перебігу нормального природного розвитку і недоліками мовлення. На сьогодні особливо важливе значення має особистісне становлення дітей з обмеженими психічними і фізичними можливостями, педагог, зокрема дефектолог, логопед, повинен уміти кваліфіковано якомога раніше виявляти та допомагати таким дітям різного віку оволодівати освітою, набувати соціальних навичок у становленні повноцінними членами суспільства в межах їх можливостей.

Мета курсу — підготувати студентів до професійної діяльності профілактики, виявлення та корекції вад психофізичного розвитку дітей. Передбачає оволодіння принципами, методами їх розвитку, виховання, навчання, корекції, й соціальної адаптації на основі науково-теоретичних здобутків спеціальної педагогіки та психології, а також практичного досвіду фахівців спеціального навчання і виховання дітей з обмеженими психофізичними можливостями й підготовки їх до життя.

На державний екзамен виносяться такі питання теоретичного характеру:

1. *Дати визначення спеціальної педагогіки, як науки. Визначити об'єкт, предмет і завдання, зв'язки з іншими науками.* Спеціальна педагогіка — наука про особливості розвитку дітей з фізичними і психічними вадами, а саме: з порушеннями слуху і зору, з порушеннями мовленнєвого, психічного й розумового розвитку, розвитку рухових функцій, поведінки й комбінованими порушеннями, закономірності їх та навчання, виховання та освіти. Об'єктом дослідження спеціальної педагогіки є особи з різноманітними порушеннями розвитку. Предметом – дитина чи особа з обмеженими фізичними і психічними можливостями. Мета – досягнення особами з обмеженими фізичними і психічними можливостями максимально можливого самостійного і незалежного життя. Складові спеціальної педагогіки: сурдопедагогіка, олігофренопедагогіка, тифлопедагогіка, логопедія та відповідно спеціальна психологія. Зв'язок спеціальної педагогіки з науками біолого-медичного та психолого-педагогічного спрямування, соціологією, лінгвістикою та юриспруденцією. Основні категорії спеціальної педагогіки: розвиток, виховання, навчання, корекція, компенсація, реабілітація, соціальна адаптація.

2. *Розкрити теоретичні основи спеціальної педагогіки, історію її розвитку та становлення як педагогічної науки.* Поняття дефектологія центральне, детально розроблене Л.С. Виготським. Дефект від латинського слова „diffusio”, що означає фізичний чи психічний недолік, вада, аномалія, який порушує хід нормального розвитку. Теорія Л. Виготського про комплексну структуру аномального розвитку. Первинний дефект та вторинні відхилення. Вроджена та набута дефективність. Теорія Л. Виготського про єдність біологічного і соціального.

3. *Висвітлити напрями та перспективи розвитку спеціальної педагогічної науки в Україні.* Реформування педагогічної освіти, перш за все пов'язано з новим ставленням до дітей з проблемами в розвитку. Згідно зі статутом Організації Об'єднаних Націй, Всесвітньої декларації про права людини діти-інваліди мають рівні права і можливості з іншими людьми. Конвенція про права дитини набула чинності для України 27 вересня 1991 року.

Здобутками Інституту спеціальної педагогіки АПН України є "Концепція реабілітації дітей-інвалідів та дітей з обмеженими фізичними чи розумовими можливостями", "Державний стандарт початкової загальної освіти", "Концепція Державного стандарту спеціальної освіти для дітей з особливими потребами", "Проект Державної спеціальної освіти", що забезпечують навчально-виховний процес в умовах спеціальної школи та навчання дітей в закладах загальної системи освіти — інтегрований напрям. В нашій країні створено чітку диференційовану систему спеціальних навчально-виховних закладів 8 типів, в яких навчаються понад 60 тисяч дітей, водночас, близько 40 тис. дітей, перебувають в інтегрованих умовах.

4. *Перерахувати основні причини зумовлюючі аномальний розвиток дітей та назвати основні групи дітей з обмеженими психічними і фізичними можливостями.* Теорія спеціалістів про норму і патологію. Поняття "дитина з дефектом", "аномальна дитина", "дитина з обмеженими психофізичними можливостями". Причини дитячих аномалій: внутрішньоутробна патологія плоду, спадкові фактори, родові травми, захворювання дітей до року, незадовільні соціально-побутові умови. Групи дітей з обмеженими психічними і фізичними можливостями: з вираженим і стійким порушенням слухової функції (глухі, слабочуючі, пізнооглохші), з стійким порушенням зору (сліпі, слабозорі), з стійкими порушеннями інтелектуального розвитку (дебільність, імбецильність, ідіотія), з тяжкими мовними порушеннями, з комплексними порушеннями, з порушеннями рухової функції, із затримкою психічного розвитку, з порушеннями поведінки.

5. *Охарактеризувати дітей з дітей із комбінованими порушеннями та назвати основні психолого-педагогічні особливості їх розвитку.* До цієї групи відносять дітей з порушеннями ЦНС й аналізаторних систем, ці діти мають два первинних дефекти, що проявляються поєднанням рухових порушень з мовленнєвими, порушеннями інтелекту з вадами зору та інші. Ці діти є інвалідами дитинства. Діти із збереженим інтелектом можуть здобувати освіту.

6. *Охарактеризувати дітей із ЗПР та назвати основні психолого-педагогічні особливості їх розвитку.* Особливий тип порушення, що проявляється відхиленнями темпу психічного розвитку від нормального. ЗПР буває різного походження: конституційного, церебро-органічного, соматогенного, психогенного, чим зумовлює варіанти відхилень в емоційно-вольовій сфері й пізнавальній.

7. Охарактеризувати дітей із порушеннями опорно-рухового апарату та назвати основні психолого-педагогічні особливості їх розвитку.

Діти з порушенням опорно-рухового апарату — це діти, які страждають руховими порушеннями, що проявляються центральними паралічами окремих груп м'язів, розладами координації, гіперкінезами, церебральним паралічем внаслідок ДЦП, менінгіту, енцефаліту, черепно-мозкових травм, вроджених та набутих деформацій, артрогрипозу, міопатії, спадкових хвороб набутих дитиною, як в період внутрішньочеревного розвитку, так і на ранніх етапах життя.

Провідними є рухові порушення, проте часто поєднані з мовленнєвими і психічними розладами, як вторинними наслідками.

8. Охарактеризувати дітей із порушеннями поведінки та назвати основні психолого-педагогічні особливості їх розвитку.

Провідним симптомом у таких дітей є порушення емоційно-вольової сфери, що проявляються відсутністю довольної регуляції дитиною власних дій тобто поведінки пробудженої не власними потребами і мотивами, а зовнішніми подразниками, що попали в поле зору. Це викривлює ігрову й навчальну діяльність, утруднює спілкування з оточуючими. Причинами такої поведінки можуть бути вроджені й набуті неврози, хворобливі порушення характеру внаслідок перенесених хвороб й інфекцій, РДА.

9. Охарактеризувати дітей із порушеннями мовлення та назвати основні психолого-педагогічні особливості їх розвитку.

Це діти із збереженим слухом й інтелектом, але з відхиленнями та порушеннями мовлення функціонального чи органічного походження. Порушеннями мовлення розрізняють за видами порушень (дисфонія, брадилалія, тахілалія, заїкання, дислалія, ринолалія, дизартрія, анартрія, алалія, афазія, дислексія, дисграфія) і ступенями вираженості (Р. Левіна виділяє три рівні ЗНМ). За психолого-педагогічною класифікацією — ФФН, ЗНМ, заїкування.

10. Охарактеризувати дітей із порушеннями інтелектуального розвитку та назвати основні психолого-педагогічні особливості їх розвитку.

Це діти з порушеннями розвитку пізнавальних здібностей та пізнавальної діяльності зумовлених різними формами олігофренії (психічне недорозвинення в наслідок ураження ЦНС в переднатальний (внутрішньочеревний), натальний (пологовий), постнатальний (ранній після пологовий період). М. Певзнер виділила чотири групи: основна неускладнена, до основного дефекту приєднуються нейродинамічні розлади, діти, у яких поєднується загальний недорозвиток з мовленнєвим, просторовим недорозвитком та діти з порушенням особистості в цілому. За глибиною дефекту розумова відсталість поділяється на: ідіотію, імбецильність, дебільність .

ЧАСТИНА II. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛОГОПЕДІЇ

Актуальність курсу

Мета підготувати студентів до професійної діяльності логопеда. Передбачає оволодіння студентами знаннями і вміннями роботи логопеда в спеціальних закладах системи освіти (дошкільні навчальні заклади, ясла-садок компенсуючого типу для дітей віком від двох до шести (семи) років, загальноосвітні школи, спеціальні загальноосвітні школи-інтернати, реабілітаційні центри, діагностичні центри, психолого-медико-педагогічні консультації), закладах охорони здоров'я (дитячі поліклініки, стоматологічні поліклініки, лікарні, неврологічні, психіатричні диспансери й лікарні, дитячі будинки, лікувально-реабілітаційні центри, дитячі будинки відпочинку і санаторії для дітей тощо), закладах соціального забезпечення (дитячі школи-інтернати, соціально-реабілітаційні центри). Змістом курсу є методи прийоми та форми діяльності логопеда, специфіка діяльності у різних службах та з різним контингентом.

Питання до державного екзамену:

1. *Дати визначення логопедії, як педагогічної науки. Визначити об'єкт, предмет і завдання логопедії. Висвітлити актуальні проблеми сучасної логопедії. Логопедія як педагогічна наука, її теоретичне і практичне значення. Логопедія — це наука про порушення мовлення, методи їх попередження, виявлення і усунення засобами спеціального мовлення і виховання. Структура сучасної логопедії складають: дошкільна, шкільна логопедія і логопедія підлітків і дорослих. Предмет, об'єкт вивчення логопедії, мета, завдання і методи.*
2. Розкрити теоретичні основи логопедії, історію становлення як педагогічної науки в Україні та її зв'язки з іншими науками.
3. Короткі історичні відомості про становлення логопедії як науки.
4. Дати визначення загального недорозвинення мовлення у дітей та охарактеризувати рівні ЗНМ.
5. Загальні відомості про мову і мовлення, імпресивне, експресивне та усне і писемне мовлення. Структурні компоненти мовлення: звуковимова, словник, граматична будова, інтонаційно-виразні засоби.
6. Розкрити сутність психолого-педагогічної класифікації мовленнєвих порушень.
7. Розкрити сутність клініко-педагогічної класифікації мовленнєвих порушень.

8. Розкрити причини і механізми порушень усного і писемного мовлення у дітей.
9. Визначити і охарактеризувати спеціальні принципи корекційно-педагогічної роботи з дітьми з порушеннями мовлення.
10. Вказати основні особливості психолого-педагогічної характеристики дітей з порушенням зовнішнього звукового оформлення висловлювання при нормальному слухові й інтелекті.
11. Охарактеризувати фонетико-фонематичний недорозвиток мовлення у дітей та напрями корекційної роботи.
12. Назвати основні етапи логопедичної роботи при фонетико-фонематичному недорозвитку мовлення у дітей.
13. Основні етапи корекційно-педагогічної роботи по усуненню недоліків звуковимови: підготовчий етап, етап формування первинних вимовних умінь і навичок, етап формування комунікативних умінь і навичок.
14. Дати визначення дислалії та розкрити історію її вивчення, причини виникнення та види.
15. Дислалія – як порушення звуковимови при нормальному слухові і збереженій інервації мовного апарату. Короткі історичні відомості дослідження розладів усного мовлення. Основні форми дислалії. Функціональні дислалії. Механічні дислалії. Акустико-фонематична дислалія, артикуляторно-фонематична, артикуляторно-фонетична. Рівні порушеної вимови (відсутність, заміна, викривлення). Прості і складні дислалії. Лінгвістична характеристика недоліків звуковимови: за основними формами прояву і групами порушених звуків.
16. Розкрити основні ознаки функціональної дислалії, охарактеризувати її різновиди та етапи логопедичної роботи.
17. Розкрити основні ознаки органічної дислалії у дітей, її причини та охарактеризувати комплексний характер усунення.
18. Назвати основні етапи логопедичної роботи при органічній дислалії та розкрити їх сутність.
19. Недоліки вимови окремих голосних і приголосних звуків сигматизм, ротацизм, ламбдацизм, капацизм, йотацизм, дефекти дзвінкості і твердості, приголосних. Обстеження фонематичної компетентності у дітей. Основні етапи послідовної корекційно-логопедичної роботи по усуненню мовленнєвих вад: розвиток фонематичних процесів (уваги, сприймання); розвиток артикуляційної моторики; формування (постановка) правильної вимови звуку; диференціація поставленого звуку у вимові. Послідовність автоматизації поставленого звуку: автоматизація звуку у складах (прямих, обернених, із збігом приголосних); автоматизація звуку в словах (на початку слова, в кінці, в середині,); автоматизація звуку у реченні; автоматизація звуку у чистомовках і віршах; автоматизація звуку в коротких і довгих оповіданнях, автоматизація звуку у розмовній мові. Комплексний медико-педагогічний характер вивчення, навчання і виховання дітей з вадами вимови.

20. Дати визначення ринолалії, розкрити історію її вивчення, причини виникнення та види.
21. Назвати основні етапи логопедичної роботи при відкритій ринолалії та розкрити їх сутність.
22. Назвати основні етапи логопедичної роботи при закритій ринолалії та розкрити їх сутність.
23. Розкрити психолого-педагогічні особливості дітей з порушеннями структурно-семантичного оформлення висловлювання при нормальному слухові й інтелекті.
24. Назвати основні етапи логопедичної роботи з групами дітей з нерізко вираженим загальним недорозвитком мовлення та розкрити їх сутність.
25. Назвати основні етапи логопедичної роботи при свистячому сигматизмі та розкрити їх сутність.
26. Назвати основні етапи логопедичної роботи при шиплячому сигматизмі та розкрити їх сутність.
27. Назвати основні етапи логопедичної роботи при ламбдацизмі та розкрити їх сутність.
28. Назвати основні етапи логопедичної роботи при ротацізмі, та розкрити їх сутність.
29. Назвати основні етапи логопедичної роботи при капацізмі та розкрити їх сутність.
30. Назвати основні етапи логопедичної роботи при йотацізмі та розкрити їх сутність.
31. Назвати основні етапи логопедичної роботи при хітизмі та розкрити їх сутність.
32. Назвати основні етапи логопедичної роботи при порушеннях дзвінкості і глухості та розкрити їх сутність.
33. Назвати основні етапи логопедичної роботи при порушеннях твердості і м'якості та розкрити їх сутність.
34. Дати визначення дизартрії. Висвітлити історію її вивчення, причини виникнення, види та напрями логопедичної роботи.
35. Назвати основні етапи логопедичної роботи при дизартрії та розкрити їх сутність.
36. Охарактеризувати порушення голосу, його різновиди та напрями логопедичної роботи.
37. Назвати основні етапи логопедичної роботи з дітьми при дисфонії, ринофонії, афонії та розкрити їх сутність.
38. Охарактеризувати порушення темпу мовлення, його причини та різновиди. Відмітити комплексний характер усунення.
39. Дати визначення заїкування. Висвітлити історію його вивчення, причини виникнення та види.
40. Назвати основні етапи логопедичної роботи з дошкільниками при заїкуванні та розкрити їх сутність.

41. Назвати основні етапи логопедичної роботи з підлітками та дорослими при заїкуванні та розкрити їх сутність
42. Дати визначення алалії. Висвітлити історію її вивчення, причини виникнення та види.
43. Назвати основні етапи логопедичної роботи при алалії та розкрити їх сутність.
44. Дати визначення афазії. Висвітлити історію її вивчення, причини виникнення та види.
45. Назвати основні етапи логопедичної роботи при афазії у дорослих та розкрити їх сутність.
46. Охарактеризувати порушення писемного мовлення. Висвітлити історію його вивчення, причини та види.
47. Дати визначення дислексії, її видів та охарактеризувати напрями логопедичної роботи.
48. Дати визначення дисграфії, її видів та охарактеризувати напрями логопедичної роботи.
49. Назвати основні етапи логопедичної роботи з молодшими школярами при дислексії та розкрити їх сутність.
50. Назвати основні етапи логопедичної роботи з молодшими школярами при дисграфії та розкрити їх сутність.
51. Організації логопедичної допомоги дітям, підліткам й дорослим в Україні.
52. Розкрити професійні та особистісні якості логопеда як основу ефективності його педагогічної діяльності.
53. Розкрити специфіку логопедичної роботи з дітьми із затримкою психічного розвитку.
54. Розкрити специфіку логопедичної роботи при порушеннях опорно-рухового апарату.
55. Висвітлити використання наочності і ТЗН в логопедичній роботі з дітьми.

ЧАСТИНА III. ОСНОВИ ОКРЕМИХ ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ

1.

2. Дисципліна „Розвиток, навчання і виховання дітей з обмеженими психічними і фізичними можливостями”

Актуальність курсу

Мета

Питання до державних екзаменів

1. Визначити характерні особливості дітей з особливими освітніми потребами та розкрити їх класифікацію.
2. Розкрити специфіку та назвати основні напрями корекційно-педагогічної роботи з дітьми з обмеженими розумовими можливостями.
3. Розкрити специфіку та назвати основні напрями корекційно-педагогічної роботи з дітьми, які мають порушення зору.

4. Розкрити специфіку та назвати основні напрями корекційно-педагогічної роботи з дітьми із ЗПР.
5. Розкрити специфіку та назвати основні напрями корекційно-педагогічної роботи з дітьми з комплексними порушеннями.
6. Розкрити специфіку та назвати основні напрями корекційно-педагогічної роботи з дітьми із ДЦП.
7. Розкрити специфіку та назвати основні напрями корекційно-педагогічної роботи з дітьми із порушеннями мовлення.
8. Довести доцільність комплексного підходу як основи корекційно-педагогічної роботи з дітьми з обмеженими психофізичними можливостями.
9. Назвати і розкрити основні принципи організації корекційно-педагогічної роботи з дітьми з обмеженими фізичними і психічними можливостями.
10. Охарактеризуйте типи освітніх закладів спеціальної системи освіти в Україні.
11. Назвати і розкрити принципи побудови програм навчання і виховання для дітей дошкільного віку з обмеженими психофізичними можливостями.
12. Розкрити основні принципи побудови програм навчання і виховання дітей дошкільного і шкільного віку з порушеннями мовлення.
13. Охарактеризувати основні напрями комплексної корекційно-педагогічної роботи дітей з обмеженими психофізичними можливостями в закладах охорони здоров'я.
14. Розкрити психологічні особливості розвитку дітей з РДА.
15. Особливості розвитку, навчання і виховання дітей з обмеженими психічними і фізичними можливостями в сім'ї.
16. Охарактеризувати особливості організації корекційно-педагогічної роботи з дітьми з фонетико-фонематичними порушеннями мовлення.
17. Охарактеризувати особливості навчання і виховання та зміст логопедичної роботи з дітьми із загальним недорозвитком мовлення у системі освіти.

Дисципліна „Методика психолого-педагогічної та медичної діагностики”

Актуальність курсу

Мета

Питання до державного екзамену:

1. Обґрунтувати значення консультативної роботи дефектологів і логопедів з профілактики порушень перебігу нормального розвитку та виникнення вад у дітей.

2. З'ясувати значення медичної діагностики, лікування й ЛФК у корекційно-педагогічній роботі з дітьми з обмеженими психофізичними можливостями.
3. Розкрити особливості роботи дефектолога і логопеда в закладах освіти і охорони здоров'я.

Дисципліна „Логоритміка з методикою”

Актуальність курсу

Мета

Питання до державного екзамену:

1. Охарактеризувати логоритміку як науку, її значення в корекційно-педагогічній роботі з дітьми із обмеженими психофізичними можливостями.
2. З'ясувати особливості обстеження стану психомоторики у дітей з мовленнєвими порушеннями. Продемонструвати прийоми обстеження.
3. Визначити значення та особливості використання вправ на розвиток ритмічних здібностей у дітей. Продемонструвати одну із вправ.
4. Визначити значення та особливості вправ на розвиток дихання, голосу та артикуляції. Продемонструвати одну із вправ.

Дисципліна „Основи сурдопедагогіки”

Актуальність курсу

Мета

Сурдопедагогіка галузь спеціальної педагогіки, що вивчає процес виховання, навчання, корекції, соціальної реабілітації дітей з порушеннями слуху, особливості виховання, навчання та шляхи трудової адаптації осіб з вадами слуху, з'ясовує об'єктивні закономірності фізичного і психічного розвитку таких дітей, визначає потенційні можливості їхнього розвитку, виявляє причини виникнення порушень слухового аналізатора, їх профілактику, розробляє основні методи та принципи корекційної роботи у спеціальних освітніх закладах. Історію становлення зарубіжної та вітчизняної сурдопедагогіки. Розробляє сучасні методи дослідження слуху, розробляє принципи і методи особистісно-орієнтованого навчання та виховання дітей з вадами слуху.

Питання до державного екзамену:

1. Охарактеризувати дітей із порушеннями слуху та назвати основні психолого-педагогічні особливості їх розвитку.
2. Висвітлити особливості логопедичної роботи при порушеннях слуху у дітей.

Дисципліна „Основи олігофренопедагогіки”

Актуальність курсу

Мета

Олігофренопедагогіка – галузь спеціальної педагогіки. Розумово відсталі діти є об’єктом вивчення, виховання та навчання. Навчання, виховання, розвиток і корекція як єдиний педагогічний процес. Дошкільне виховання та навчання розумово відсталих дітей. Принципи і методи розвитку сприймання, уваги, пам’яті, мислення, діяльності розумово відсталих дошкільників. Сутність та принципи навчання в допоміжній школі; методи навчання та форми організації навчання. Трудове навчання у допоміжній школі. Профорієнтаційна робота, естетичне, фізичне та трудове виховання, позакласна робота в допоміжній школі. Методична робота в школі. Внутрішньошкільний контроль за навчально-виховним процесом в допоміжній школі.

Питання до державного екзамену:

1. Охарактеризувати дітей з обмеженими розумовими можливостями та назвати загальні психолого-педагогічні особливості їх розвитку.
2. Розкрити специфіку логопедичної роботи при порушеннях розумового розвитку дітей.

Дисципліна „Тифлопедагогіка”

Актуальність курсу

Мета

Тифлопедагогіка – галузь спеціальної педагогіки. Особливості розвитку слабозорих і сліпих діти як об’єкт вивчення, виховання та навчання. Організацію дошкільного виховання та навчання слабобачучих і сліпих дітей. Принципи і методи розвитку сприймання, уваги, пам’яті, мислення, діяльності слабозорих і сліпих дітей дошкільників. Сутність та зміст навчання в спеціальному дошкільному закладі й спеціальній школі; методи навчання та форми організації. Сутність, мета, задачі та принципи виховання слабозорих і сліпих дітей. Профорієнтаційну роботу, естетичне, фізичне та трудове виховання, позакласну роботу в спеціальній школі.

Питання до державного екзамену:

1. Охарактеризувати дітей із порушеннями зору та назвати основні психолого-педагогічні особливості їх розвитку.
2. Розкрити специфіку логопедичної роботи при порушеннях зору у дітей.

Дисципліна „Відбір дітей в логопедичні установи”

– галузь спеціальної педагогіки. зарахування дошкільників в спеціальні групи для дітей з порушенням мовлення. Відбір дітей на логопедичні пункти

при загальноосвітніх школах. Комплектування спеціальних шкіл для дітей з порушенням мовлення. Рекомендації щодо обстеження дітей.

Вимоги до знань та умінь

Питання до державного екзамену:

1. Розкрити критерії і показники відбору дітей з обмеженими психічними і фізичними можливостями до спеціальних закладів.
2. Розкрити критерії і показники відбору дітей з порушеннями мовлення до спеціальних закладів.
3. Назвати основні етапи логопедичного обстеження дітей та розкрити їх зміст.

Освітньо-кваліфікаційні вимоги до спеціалістів

1. Загальні вимоги

Спеціаліст повинен:

- бути обізнаним з основними світоглядними теоріями та концепціями в галузі гуманітарних і соціально-економічних наук, використовувати методи цих наук у професійній і громадській діяльності;
- знати етичні і правові норми, які регулюють відносини між людьми, відношення людини до навколишнього середовища;
- розуміти основні проблеми своєї професії, що визначають конкретні напрями і зміст його діяльності;
- володіти сучасними методами наукових досліджень на рівні, необхідному для вирішення практичних задач, що постають при виконанні професійних обов'язків;
- володіти навичками наукової організації праці, бути обізнаним з можливостями і методами застосування комп'ютерної техніки в своїй професійній діяльності;
- мати достатню підготовку для аналізу ефективності педагогічної діяльності, самостійної розробки або модифікації методик і використання їх в практичній діяльності;
- володіти розвинутою культурою мислення, вміти ясно і логічно висловлювати свої думки як усно, так і письмово.
- отримати підготовку з дисциплін гуманітарного циклу та фундаментальних фахових дисциплін.
- отримати теоретичну і практичну фахову підготовку з професійно-орієнтованих дисциплін психолого-педагогічного циклу та проходить педагогічну практику.
- отримати підготовку за освітньо-професійним рівнем "Спеціаліст", що передбачає поглиблене вивчення базових дисциплін з відповідного фаху, виконання курсових робіт практичного або дослідницького характеру.
- спеціаліст логопед повинен володіти знаннями, вміннями і навичками логопедичної корекції та реабілітації які необхідні для формування цілісної

особистості дитини з особливими освітніми потребами, чим сприяти соціально- економічному та освітньо-культурному розвитку України у світовому співтоваристві, усвідомлювати свою професійну та громадянську роль у цих процесах.

2. Вимоги до знань та вмінь за дисциплінами відповідних циклів

2.1. Вимоги з циклу гуманітарних та соціально-економічних дисциплін **Спеціаліст повинен:**

- уміти використовувати і складати нормативні і правові документи, які стосуються майбутньої професійної діяльності, вживати необхідні заходи до відновлення порушених прав;
- розуміти значення корекційного впливу на розвиток дитини з обмеженими психічними і фізичними можливостями для адаптації і достойного життя в суспільстві;
- знати основи загальної педагогіки і психології, фізіології, гігієни праці і виробничої санітарії, вдосконалення якостей власної особистості;
- володіти синтезом медико-біологічних і психолого-педагогічних знань, системою практичних вмінь і навичок розвитку, навчання і виховання дітей з обмеженими психічними і фізичними можливостями для забезпечення збереження і зміцнення здоров'я;
- основи основи техніки безпеки в навчально-виховних закладах, заходи пожежної профілактики;
- володіти основами організації навчально-корекційної діяльності дітей з обмеженими психічними і фізичними можливостями.

2.2. Вимоги до підготовки з циклу фундаментальних та професійно орієнтованих дисциплін

Спеціаліст з логопедії повинен знати:

- умови формування особистості з особливими освітніми потребами, її права на свободу вибору, відповідальність за життя й освіту;
- природу психіки дитини з обмеженими психічними і фізичними можливостями, основні психологічні функції й їх фізіологічні механізми, анатомію, фізіологію нервової системи, слухового та зорового аналізаторів, органів мовлення;
- основні хвороби нервової системи, психічні захворювання: причини виникнення, прояви, закономірності перебігу, методи профілактики і лікування; патологію органів слуху, зору, мовлення;
- загальні закономірності вікового анатомо-фізіологічного розвитку дітей дошкільного та шкільного віку, методи і прийоми впливу на особистість дітей з особливими освітніми потребами, моделювання індивідуального педагогічного процесу;
- основні закономірності психічного розвитку в конкретних його проявах на різних етапах онтогенезу, особливості вищої нервової діяльності та закономірності розвитку дітей з особливими потребами;

- методи діагностики рівня розвитку дітей з особливими освітніми потребами, правила складання психологічної характеристики особистості дитини з обмеженими психічними і фізичними можливостями, інтерпретації власної об'єктивної думки про її стану;
- співвідношення впливу спадковості і соціального середовища, роль і значення національних і культурно-історичних факторів у навчанні і вихованні дітей з особливими освітніми потребами;
- основні положення Концепції про права дитини, основні законодавчі документи: Конституція України, Закон „Про освіту”, Державна програма „Діти України”, ”Концепція спеціальної освіти осіб з психічними та фізичними вадами в Україні” та нормативні акти з питань безпеки життєдіяльності, охорони праці в освітній галузі;
- прийоми застосування сучасних педагогічних програмних засобів та мультимедійних технологій в навчальному процесі.

2.3. Вимоги до підготовки з циклу вибіркових професійно-орієнтованих дисциплін

Спеціаліст з логопедії повинен знати:

- місце логопедії серед педагогічних наук, соціальну значимість професії логопеда, особливості спеціальності;
- поняття про мову як суспільне явище; взаємозв'язок мови і мислення; поняття системи і структури мови; значення письма в людському суспільстві та етапи його розвитку; основні закономірності дитячого мовлення;
- державну політику стосовно організації навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами, інтеграційні процеси, які відбуваються в країні по відношенню до дітей з фізичними та інтелектуальними вадами;
- методи психолого-педагогічного вивчення дітей, принципи здійснення науково обґрунтованого індивідуального підходу в навчанні дітей з особливостями психофізичного розвитку;
- нормативні вимоги до комплектування спеціальних закладів для дітей з порушеннями психофізичного розвитку, вимоги до організації роботи психолого-медико-педагогічних комісій;
- класифікацію, етіологію мовних порушень у різних групах дітей з обмеженими психофізичними можливостями;
- психолого-педагогічні характеристики форм недиференційованої та диференційованої розумової відсталості та тенденції розвитку цих дітей;
- клініко-психологічну характеристику дітей із ЗПР конституційного, соматогенного, психогенного, церебрально-органічного походження; психічний і соціальний розвиток дітей з різними формами ЗПР;
- особливості сім'ї, які мають дітей з особливими освітніми потребами;

- загальні основи дошкільної та шкільної корекційної роботи; методики роботи з дітьми з особливими освітніми потребами дошкільного віку; сутність та принципи навчання в спеціальній школі;
- методику викладання шкільних предметів в спеціальній школі, відповідні програми, структуру уроків, методи активізації пізнавальної діяльності учнів з особливими освітніми потребами;
- загальну характеристику різного роду мовленнєвих порушень, які зустрічаються у дошкільному та шкільному віці та шляхи їх подолання;
- методики вивчення стану розвитку усного та письмового мовлення дітей різного віку, загальні принципи та прийоми їх усунення у дітей з мовленнєвими порушеннями;
- методи та прийоми логопедичної роботи;
- вимоги до відбору дітей з порушенням мовлення в дитячі установи; показання до зарахування дітей в логопедичні групи.

Критерії оцінювання знань:

Загальна оцінка є комплексною і включає результати оцінювання науково-теоретичних знань і умінь нормативних і вибіркового навчальних дисциплін відповідно до напрямку підготовки (0101 педагогічна освіта), навчального плану спеціальності („Дефектологія. Логопедія”), та вимог освітньо-кваліфікаційного рівня (7.010106 спеціаліст). Оцінюючи результати складання комплексного екзамену важливо враховувати наступні чинники:

- ✓ обізнаність з основними світоглядними теоріями та концепціями в галузі спеціальної педагогіки;
- ✓ знання державно-правових документів, науково-методичної літератури в галузі спеціальної педагогіки;
- ✓ рівень теоретичної підготовки студентів в галузі спеціальної педагогіки;
- ✓ рівень сформованості практичних професійно-педагогічних умінь та володіння методикою логопедичної роботи;
- ✓ знання професійних обов’язків логопеда й особистісних якостей;
- ✓ змістовність та якість відповідей на конкретні питання;
- ✓ знання норм педагогічної етики і трудової дисципліни.

Оцінювання результатів складання екзамену:

Оцінка “**відмінно**” ставиться за чітку, якісно змістовну відповідь, знання понятійно-категоріального апарату, обізнаність з основними світоглядними теоріями та концепціями в галузі спеціальної педагогіки, що свідчить про володіння науково-теоретичними знаннями й практичними умінями організації корекційної роботи, основними методами і прийомами логопедичної роботи з дітьми з різними вадами мовного розвитку, формами і засобами проведення просвітницької й консультативної роботи, творчим відношенням до професії.

Оцінка “**добре**” ставиться за повну, змістовну відповідь, що свідчить про

володіння науково-теоретичними знаннями й практичними вміннями організації корекційної роботи, основними методами і прийомами логопедичної роботи з дітьми з різними вадами мовного розвитку в цілому, проте з незначними неточностями у висвітленні теоретичних питань та помилками при конкретному висвітленні практичних методів і прийомів логопедичної корекції відповідно видів порушеного мовлення.

Оцінка “**задовільно**” ставиться за відповідь на основні питання білету в цілому, але без достатньо глибокого знання понятійно-категоріального апарату спеціальної педагогіки і основ організації корекційної роботи з дітьми з порушеннями мовлення.

Оцінка “**незадовільно**” ставиться за не змістовну відповідь на основні питання білету в цілому, без достатньо чіткого знання понятійно-категоріального апарату логопедії і основ організації корекційної роботи з дітьми з порушеннями мовлення.

Рекомендована література

1. Бондар В. Основні напрямки та перспективи розвитку дефектологічної науки в Україні // “Дефектологія”, 1999 - № 3. – С.2-6.
2. Подкорытов В.С. Станет ли больной ребенок на Украине правилом, а здоровый исключением? // «Практична психологія та соціальна робота», 1998. - №6-7. – С.66-69.
3. Мастюкова Е.М., Московкина А.Г. Они ждут нашей помощи. – М., 1991.
4. *Ефименкова Л.Н.* Формирование речи у дошкольников. — М., 1985.
5. *Жукова Н.С., Мастюкова Е.М., Филочева Т.Б.* Преодоление задержки речевого развития у дошкольников. — Екатеринбург, 1998.
6. *Забрамная С.Д.* Отбор умственно отсталых детей в специальные учреждения. — М.,1989.
7. *Инишкова О.Б.* Альбом для логопеда. — М., 1998.
8. *Катаева А.А., Стребелева Е.А.* Дидактические игры и упражнения в обучении умственно отсталых дошкольников. — М.,1993.
9. Коррекционная педагогика / Под ред. Б.П. Пузанова. — М., 1999.
10. *Лалаеева Р.И.* Нарушения чтения и пути их коррекции у младших школьников. — СПб., 1998.
11. *Лалаеева Р.И.* Логопедическая работа в коррекционных классах. — М., 1998.
12. *Лалаеева Р.И., Серебрякова Н.В.* Коррекция общего недоразвития речи у дошкольников. — СПб., 1999.
13. *Латишин В.А., Пузанов Б.П.* Основы дефектологии. — М.,1993.
14. Логопедия / Под ред. Л.С. Волковой и С.Н. Шаховской. — М., 1998.
15. *Миронова С.А.* Логопедическая работа в дошкольных учреждениях и в группах для детей с нарушениями речи. — М., 1993.
16. *Петрова В.Г., Белякова И.В.* Кто они, дети с отклонениями в развитии? — М., 1998.

17. *Пожиленко Е.А.* Волшебный мир звуков: Пособие для логопедов. — М., 1999.
18. Понятийно-терминологический словарь логопеда / Под ред. В.И. Селиверстова. — М., 1997.
19. Практикум по детской логопедии / Под ред. В.И. Селиверстова. — М., 1995.
20. *Садовникова И.Н.* Нарушения письменной речи в их преодолении у младших школьников. — М., 1997.
21. *Селиверстов В.И. и др.* Речевые игры с детьми. — М., 1994.
22. *Селиверстов В.И.* Заикание у детей. Психокоррекционные и дидактические основы логопедических занятий. — М., 1994.
23. *Успенская Л.П., Успенский М.Б.* Учитесь правильно говорить: В 2 ч. — М., 1995.
24. *Филичева Т.Б., Чевелева Н.А., Чиркина Г.В.* Нарушение речи у детей. — М., 1993.
25. *Филичева Т.Б., Чиркина Г.В.* Подготовка к школе детей с общим недоразвитием речи в условиях специального детского сада. — М., 1991.
26. *Филичева Т.Б., Чиркина Г.В.* Коррекционное обучение и воспитание детей 5-летнего возраста с общим недоразвитием речи. — М., 1993.
27. *Фомичёва М.Ф.* Воспитание у детей правильного произношения. — М., 1997.
28. *Хватцев М.Е.* Логопедическая работа с дошкольниками. — СПб., 1996.
29. Хрестоматия по логопедии: В 2 т. / Под ред. Л.С. Волковой и В.И. Селиверстова. — М., 1997.
30. *Худенко Е.Д.* Практическое пособие по развитию речи: В 2 ч. — М., 1994.
31. *Худенко Е.Д., Мельникова Т.С., Шаховская С.Н.* Как научить ребенка думать и говорить. — М., 1993.
32. *Ястребова А.В., Бессонова Т.П.* Инструктивно-методическое письмо о работе учителя-логопеда логопедического пункта при общеобразовательных учреждениях. — М., 1996.
33. *Ястребова А.В., Спирина Л.Ф., Бессонова Т.П.* Учителю о детях с недостатками речи. — М., 1997.
34. *Акимова М.К., Козлова Т.В.* Психологическая коррекция умственного развития школьников.: Учеб. Пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. — 2-е изд., стер. — М.: Изд. Центр Академия, 2002.
35. *Штрасмайер В.* Обучение и развитие ребенка раннего возраста.: Учеб. Пособие для студ. высш. и сре. пед. учеб. заведений.: Пер. с нем. А.А. Михлина, Н.М. Назаровой. — М.: Изд. Центр Академия, 2002.
36. *Степанова О.А. и др.* Методика игры с коррекционно-развивающими технологиями: Учебн. пособие для студ. сред. пед. учеб. заведений / Под ред. Г.Ф. Курариной. — М.: 2003.
37. *Миссуловин Л.Я.* Патоморфоз заикания. Изменение картины возникновения и течения заикания, особенности коррекционной работы: Учеб. пособие. — СПб.: изд. «Союз», 2002.
38. *Выготский Л.С.* Основы дефектологии. — СПб. Изд. «Лань» - 2003.

39. *Кащенко В.П.* педагогическая коррекция: Исправление недостатков характера у детей и подростков: Пособие для студ. Сред. и высш. пед. заведений. – М.: Издательский центр «Академия», 2000.
40. Психолого-медико-педагогическая консультация: методические рекомендации / науч. Ред. Л.М. Шипицына. – 2-е изд., доп. – СПб.: «ДЕТСТВО-ПРЕСС», 2002.
41. Логопедия: методические традиции и новаторство \ Под ред. С.Н.Шаховской, Т.В. Волосовец. – М.: Издательство Московского психолого-социального института; Воронеж: Издательство НПО «МОДЭК», 2003.
42. *Ілляшенко Т.Д.* Чому їм важко вчитись? Методичний посібник, присвячений питанням психолого-педагогічної допомоги молодшим школярам із труднощами у навчанні. – К.:”Видавництво „Початкова школа”, 2003.
43. *Ілляшенко Т.Д., Обухівська А.Г., Романенко О.В., Скрипка Н.С.* Корекція психосоціального розвитку дітей з церебральним паралічем у реабілітаційному центрі. Навчально-методичний посібник. К.: 2003.
44. *Марилов В.В.* Общая психология: Учеб. пособие для студ. Высш. учеб. заведений. – М.: Издательский центр «Академия», 2002.
45. *Седых Н.А.* воспитание правильной речи у детей: Практическая логопедия. – Д.: «Издательство Сталкер», 2003.
46. *Парамонова Л.Г.* Как воспитать гения? Логопедия для всех / М.: ООО»Издательство АСТ», 2002.
47. *Гегелия Н.А.* Исправление недостатков произношения у школьников и взрослых: Пособие для логопеда. – М.: гуманит. Изд. Центр ВЛАДОС, 1999.
48. *Нищева Н.В.* Будем говорить правильно. Дидактический материал для коррекции нарушений звукопроизношения. – СПб: ДЕТСТВО-ПРЕСС, 2002.

Список джерел, якими можна користуватися на державному екзамені:

1. Хрестоматия по логопеди: В 2 тт. Т.І / Под ред. Л.С. Волковой, В.И. Селиверстова — М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1997. — 560 с.
2. Хрестоматия по логопеди: В 2 тт. Т.ІІ / Под ред. Л.С. Волковой, В.И. Селиверстова — М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1997. — 656с.
3. Науково-методичний журнал “Дефектологія” — К.: Педагогічна преса, 1995 – 2006 р.
4. Програма комплексного державного екзамену ”Дефектологія. Логопедія” для студентів вищих навчальних закладів стаціонарної й заочної форми навчання зі спеціальності 7.01.01.06 “Дефектологія. Логопедія” психолого-педагогічного факультету /Автори-укладачі: Н.Г. Пахомова, Л.О. Федорович — Полтава: ПДПУ імені В.Г. Короленка., 2006. — 24 с.

З м і с т

Пояснювальна записка	3
Основний зміст	4

Освітньо-кваліфікаційні вимоги до спеціалістів.....	17
Критерії оцінювання знань.....	20
Рекомендована література	21
Список джерел якими можна користуватися на державному екзамені.....	24
Зміст.....	24

Питання до державного екзамену:

1. Дати визначення спеціальної педагогіки, як науки. Визначити об'єкт, предмет і завдання. З'ясувати її зв'язки з іншими науками.
2. Розкрити теоретичні основи як спеціальної педагогіки, історію її розвитку та становлення як педагогічної науки.
3. Висвітлити напрями та перспективи розвитку спеціальної педагогічної науки в Україні.
4. Перерахувати основні причини зумовлюючі аномальний розвиток дітей та назвати основні групи дітей з обмеженими психічними і фізичними можливостями.
5. Охарактеризувати дітей з дітей із комбінованими порушеннями та назвати основні психолого-педагогічні особливості їх розвитку.
6. Охарактеризувати дітей із ЗПР та назвати основні психолого-педагогічні особливості їх розвитку.
7. Охарактеризувати дітей із порушеннями опорно-рухового апарату та назвати основні психолого-педагогічні особливості їх розвитку.
8. Охарактеризувати дітей із порушеннями поведінки та назвати основні психолого-педагогічні особливості їх розвитку.
9. Охарактеризувати дітей із порушеннями мовлення та назвати основні психолого-педагогічні особливості їх розвитку.
10. Охарактеризувати дітей із порушеннями інтелектуального розвитку та назвати основні психолого-педагогічні особливості їх розвитку.
11. Дати визначення логопедії, як педагогічної науки. Визначити об'єкт, предмет і завдання логопедії. Висвітлити актуальні проблеми сучасної логопедії.
12. Розкрити теоретичні основи логопедії, історію становлення як педагогічної науки в Україні та її зв'язки з іншими науками.
13. Дати визначення загального недорозвинення мовлення у дітей та охарактеризувати рівні ЗНМ.
14. Розкрити сутність психолого-педагогічної класифікації мовленнєвих порушень.
15. Розкрити сутність клініко-педагогічної класифікації мовленнєвих порушень.
16. Розкрити причини і механізми порушень усного і писемного мовлення у дітей.
17. Визначити і охарактеризувати спеціальні принципи корекційно-педагогічної роботи з дітьми з порушеннями мовлення.
18. Вказати основні особливості психолого-педагогічної характеристики дітей з порушенням зовнішнього звукового оформлення висловлювання при нормальному слухові й інтелекті.
19. Охарактеризувати фонетико-фонематичний недорозвиток мовлення у дітей та напрями корекційної роботи.
20. Назвати основні етапи логопедичної роботи при фонетико-фонематичному недорозвитку мовлення у дітей.
21. Дати визначення дислалії та розкрити історію її вивчення, причини виникнення та види.
22. Розкрити основні ознаки функціональної дислалії, охарактеризувати її різновиди та етапи логопедичної роботи.

23. Розкрити основні ознаки органічної дислалії у дітей, її причини та охарактеризувати комплексний характер усунення.
24. Назвати основні етапи логопедичної роботи при органічній дислалії та розкрити їх сутність.
25. Дати визначення ринолалії, розкрити історію її вивчення, причини виникнення та види.
26. Назвати основні етапи логопедичної роботи при відкритій ринолалії та розкрити їх сутність.
27. Назвати основні етапи логопедичної роботи при закритій ринолалії та розкрити їх сутність.
28. Розкрити психолого-педагогічні особливості дітей з порушеннями структурно-семантичного оформлення висловлювання при нормальному слухові й інтелекті.
29. Назвати основні етапи логопедичної роботи з групами дітей з нерізко вираженим загальним недорозвитком мовлення та розкрити їх сутність.
30. Назвати основні етапи логопедичної роботи при свистячому сигматизмі та розкрити їх сутність.
31. Назвати основні етапи логопедичної роботи при шиплячому сигматизмі та розкрити їх сутність.
32. Назвати основні етапи логопедичної роботи при ламбдацизмі та розкрити їх сутність.
33. Назвати основні етапи логопедичної роботи при ротацізмі, та розкрити їх сутність.
34. Назвати основні етапи логопедичної роботи при капацизмі та розкрити їх сутність.
35. Назвати основні етапи логопедичної роботи при йотацізмі та розкрити їх сутність.
36. Назвати основні етапи логопедичної роботи при хітизмі та розкрити їх сутність.
37. Назвати основні етапи логопедичної роботи при порушеннях дзвінкості і глухості та розкрити їх сутність.
38. Назвати основні етапи логопедичної роботи при порушеннях твердості і м'якості та розкрити їх сутність.
39. Дати визначення дизартрії. Висвітлити історію її вивчення, причини виникнення, види та напрями логопедичної роботи.
40. Назвати основні етапи логопедичної роботи при дизартрії та розкрити їх сутність.
41. Охарактеризувати порушення голосу, його різновиди та напрями логопедичної роботи.
42. Назвати основні етапи логопедичної роботи з дітьми при дисфонії, ринофонії, афонії та розкрити їх сутність.
43. Охарактеризувати порушення темпу мовлення, його причини та різновиди. Відмітити комплексний характер усунення.
44. Дати визначення заїкування. Висвітлити історію його вивчення, причини виникнення та види.
45. Назвати основні етапи логопедичної роботи з дошкільниками при заїкуванні та розкрити їх сутність.
46. Назвати основні етапи логопедичної роботи з підлітками та дорослими при заїкуванні та розкрити їх сутність.
47. Дати визначення алалії. Висвітлити історію її вивчення, причини виникнення та види.
48. Назвати основні етапи логопедичної роботи при алалії та розкрити їх сутність.
49. Дати визначення афазії. Висвітлити історію її вивчення, причини виникнення та види.
50. Назвати основні етапи логопедичної роботи при афазії у дорослих та розкрити їх сутність.
51. Охарактеризувати порушення писемного мовлення. Висвітлити історію його вивчення, причини та види.
52. Дати визначення дислексії, її видів та охарактеризувати напрями логопедичної роботи.
53. Дати визначення дисграфії, її видів та охарактеризувати напрями логопедичної роботи.

54. Назвати основні етапи логопедичної роботи з молодшими школярами при дислексії та розкрити їх сутність.
55. Назвати основні етапи логопедичної роботи з молодшими школярами при дисграфії та розкрити їх сутність.
56. Організації логопедичної допомоги дітям, підліткам й дорослим в Україні.
57. Розкрити професійні та особистісні якості логопеда як основу ефективності його педагогічної діяльності.
58. Розкрити специфіку логопедичної роботи з дітьми із затримкою психічного розвитку.
59. Розкрити специфіку логопедичної роботи при порушеннях опорно-рухового апарату.
60. Висвітлити використання наочності і ТЗН в логопедичній роботі з дітьми.

Дисципліна „Розвиток, навчання і виховання дітей з обмеженими психічними і фізичними можливостями”

1. Визначити характерні особливості дітей з особливими освітніми потребами та розкрити їх класифікацію.
2. Розкрити специфіку та назвати основні напрями корекційно-педагогічної роботи з дітьми з обмеженими розумовими можливостями.
3. Розкрити специфіку та назвати основні напрями корекційно-педагогічної роботи з дітьми, які мають порушення зору.
4. Розкрити специфіку та назвати основні напрями корекційно-педагогічної роботи з дітьми із ЗПР.
5. Розкрити специфіку та назвати основні напрями корекційно-педагогічної роботи з дітьми з комплексними порушеннями.
6. Розкрити специфіку та назвати основні напрями корекційно-педагогічної роботи з дітьми із ДЦП.
7. Розкрити специфіку та назвати основні напрями корекційно-педагогічної роботи з дітьми із порушеннями мовлення.
8. Довести доцільність комплексного підходу як основи корекційно-педагогічної роботи з дітьми з обмеженими психофізичними можливостями.
9. Назвати і розкрити основні принципи організації корекційно-педагогічної роботи з дітьми з обмеженими фізичними і психічними можливостями.
10. Охарактеризуйте типи освітніх закладів спеціальної системи освіти в Україні.
11. Назвати і розкрити принципи побудови програм навчання і виховання для дітей дошкільного віку з обмеженими психофізичними можливостями.
12. Розкрити основні принципи побудови програм навчання і виховання дітей дошкільного і шкільного віку з порушеннями мовлення.
13. Охарактеризувати основні напрями комплексної корекційно-педагогічної роботи дітей з обмеженими психофізичними можливостями в закладах охорони здоров'я.
14. Розкрити психологічні особливості розвитку дітей з РДА.
15. Особливості розвитку, навчання і виховання дітей з обмеженими психічними і фізичними можливостями в сім'ї.
16. Охарактеризувати особливості організації корекційно-педагогічної роботи з дітьми з фонетико-фонематичними порушеннями мовлення.
17. Охарактеризувати особливості навчання і виховання та зміст логопедичної роботи з дітьми із загальним недорозвитком мовлення у системі освіти.

Дисципліна „Методика психолого-педагогічної та медичної діагностики”

1. Обґрунтувати значення консультативної роботи дефектологів і логопедів з профілактики порушень перебігу нормального розвитку та виникнення вад у дітей.
2. З'ясувати значення медичної діагностики, лікування й ЛФК у корекційно-педагогічній роботі з дітьми з обмеженими психофізичними можливостями.

3. Розкрити особливості роботи дефектолога і логопеда в закладах освіти і охорони здоров'я.

Дисципліна „Логоритміка з методикою”

1. Охарактеризувати логоритміку як науку, її значення в корекційно-педагогічній роботі з дітьми із обмеженими психофізичними можливостями.
2. З'ясувати особливості обстеження стану психомоторики у дітей з мовленнєвими порушеннями. Продемонструвати прийоми обстеження.
3. Визначити значення та особливості використання вправ на розвиток ритмічних здібностей у дітей. Продемонструвати одну із вправ.
4. Визначити значення та особливості вправ на розвиток дихання, голосу та артикуляції. Продемонструвати одну із вправ.

Дисципліна „Основи сурдопедагогіки”

1. Дати визначення сурдопедагогіки та висвітлити предмет, мету, завдання та методи сурдопедагогіки.
2. Охарактеризувати причини порушення слухової функції у дітей та засоби діагностики.
3. Висвітлити особливості психічного розвитку дітей в залежності від ступеня та часу порушення слуху та назвати основні психолого-педагогічні особливості їх розвитку.
4. Висвітлити основні напрями та принципи організації корекційно-педагогічної роботи з дітьми із порушеннями слуху.
5. Висвітлити класифікацію дітей з порушеннями слуху та назвати основні психолого-педагогічні особливості їх розвитку.
6. Розкрити специфіку логопедичної роботи при порушеннях зору у дітей

Дисципліна „Основи олігофренопедагогіки”

1. Дати визначення олігофренопедагогіки та висвітлити предмет, мету, завдання та методи олігофренопедагогіки.
2. Розкрити взаємозв'язки подібності та відмінності у сутності понять ”розумово відсталі діти”, ”діти з обмеженими інтелектуальними можливостями”, ”діти-олігофрени”, ”деменція у дітей” у сучасній спеціальній педагогіці.
3. Висвітлити причини виникнення розумової відсталості у дітей, підлітків і дорослих.
4. Дати психолого-педагогічну характеристику усному і писемному мовленню розумово відсталих дітей.
5. Охарактеризувати класифікації розумово відсталих дітей за ступенем вираженості дефекту та етіопатогенетичним принципом.
6. Висвітлити основні напрями та принципи організації корекційно-педагогічної роботи з розумово відсталими дітьми.

Дисципліна „Тифлопедагогіка”

1. Дати визначення тифлопедагогіки та висвітлити предмет, мету, завдання та методи тифлопедагогіки.
2. Охарактеризувати причини порушення зорової функції у дітей та засоби діагностики.
3. Висвітлити особливості пізнавальної діяльності дітей з порушеннями зору у загальноосвітніх спеціальних закладах .
4. Висвітлити основні напрями та принципи корекційно-педагогічної роботи з дітьми дошкільного віку із порушеннями зору.
5. Висвітлити класифікацію дітей з порушеннями зору та назвати основні психолого-педагогічні особливості їх розвитку.
6. Розкрити специфіку логопедичної роботи при порушеннях зору у дітей.

Дисципліна „Відбір дітей в логопедичні установи”

1. Розкрити критерії і показники відбору дітей з обмеженими психічними і фізичними можливостями до спеціальних закладів.

2. Розкрити критерії і показники відбору дітей з порушеннями мовлення до спеціальних закладів.
3. Назвати основні етапи логопедичного обстеження дітей та розкрити їх зміст

Діти з вадами слуху. В разі відсутності слуху дитина не здатна самостійно опанувати мову. В залежності від ступеню ураження слуху і від часу втрати діти поділяються на глухих, пізнооглохших, слабочуючих або туговухих. Глибоке стійке порушення слуху є вродженим і набутиим в ранньому дитинстві до формування мовлення і зумовлює глухоту. Пізнооглохші – діти, які втратили слух після того, як мовлення вже було сформоване і збережене в тій чи іншій формі. Слабочуючі – з частковою слуховою недостатністю з різними ступенями вираження : від 50-85 Дб. Природа може бути вроджена або набута.

Діти з вадами зору. Відповідно до ступеню порушення функцій зорового аналізатора діти поділяються на сліпих та слабозорих. Сліпими вважають дітей, у яких зорові відчуття зовсім втрачені на обидва ока або зберігають відчуття світла недостатнього для життя. Слабо зорими вважаються діти, у яких гострота на оці становить від 0,05 до 0,4. Вроджені порушення зорової функції зумовлюють генетичні фактори. Розрізняють прогресуючі і стаціонарні порушення зору.

Прогресуючі – пов’язані з порушенням зору з перебігом патологічних процесів.

Стаціонарні – дефекти зорового аналізатора, належать деякі вроджені пороки, такі як мікрофтальм, астигматизм, катаракта, колобома. За часом виникнення дефекту діти поділяються на сліпонароджених та осліплених.